

ÚS ČZS Olomouc děkuje všem vystavujícím, kteří se aktivně zúčastnili výstavy Flora – léto v pavilonu G. Poděkování za poskytnutí vzorků ovoce a zeleniny patří nejen odborným pěstitelským a semenářským firmám a šlechtitelům, ale také řadovým členům ČZS, kteří tak pomohli doplnit expozici a zároveň ukázali, že i na malých zahrádkách mohou vyrůstat velké a zajímavé věci, které mohou konkurovat i mnohým profesionálům.

Poděkování patří členům ČZS: J. Martišovi, Z. Šimurdovi a V. Váhalovi – za pěknou kolekci ovoce a J. Frélichové a V. Vyhlídalovi za kolekce rajčat a papriky.

Do odborné části expozice přispěli šlechtitelské a semenářské firmy, zahradnické podniky, Mendelova univerzita Brno a Lednice, VŠÚO Holovousy a stanice ÚKZÚZ.

► Pozvánka na výstavy:

Výstava ovoce, zeleniny a květin – 8.– 9. 9. 2012 – budova ZO ČZS Litovel, Sušilova ulice č. 32
Otevřeno v sobotu 9 – 18 hodin, v neděli 9 – 17 hodin.

Srdečně zvou pořadatelé, litovelští zahrádkáři !

Výstavu ovoce, zeleniny a květin pořádá ZO Velký Týnec ve Společenském domě v neděli 23. září 2012, v době od 8,⁰⁰ do 17,⁰⁰ hodin. Zváni jsou všichni, nejen milovníci zahrádkaření!

Zahrádkářská výstava a Přerovské babí léto - Tovačov – Zámek - 28. - 30. 9. 2012

Okresní zahrádkářská výstava a floristická soutěž pro střední odborné školy. Pořádá územní sdružení ČZS Přerov ve spolupráci se ZO ČZS a s KÚ Olomouc a MěÚ Tovačov v malebném tovačovském zámku. Akce je součástí sjezdu Hanáků a vzpomínkou na 55. výročí založení ČZS.

Téma soutěže: Dožínkové slavnosti - Dožínkový věnec slaměný a Dožínková kytice

Slavnost růží - Kunín - zámek - 15. - 16. 9. 2012

Letošní slavnost růží si připomene 250 let od narození nejvýznamnější majitelky zámku a bude naprosto výjimečná. Aranžmá růží v zámeckých pokojích se ujme přední český florista **Slávek Rabušic**, známý svými skvostnými vazbami a aranžmá květin ze všech velkých hradů a zámků České republiky.

Výstava ovoce a zeleniny – Rašovice - 22. - 23. 9. 2012

Výstava ovoce a zeleniny v sále Obecního domu, vyhlášení soutěže o nejlepší místní výpěstek, vyhodnocení fotosoutěže, ochutnávky a tombola.

Oblastní výstava ovoce a zahrádkářských výpěstků - Slavkov u Brna, Společenský dům Bonaparte - 22. - 24. 9. 2012

Sobota 22. 9. 2012 od 8-17 hod. Výstava ovoce a zahrádkářských výpěstků. Dopoledne prodej jablečného moštu, tombola, v 15. hod. vyhlášení soutěží: "Jablko roku Vyškovska", O nejkrásnější balkon a okno. Nejkrásnější předzahrádka. V zámeckém parku po celý den Václavský jarmak. V neděli 23. 9. 2012 od 9-17 hod. pokračování výstavy. V pondělí 24. 9. 2012 od 8-11 hod. výstava pro žáky místních a okolních škol.

Podzimní výstava výpěstků ze zahrad a vinogradů - [Brno, Mendlovo nám.20, Pivovarské pohostinství](#) - 27. - 29. 9. 2012 - pořádá územní sdružení ČZS Brno město.

Otevřeno čtvrtek od 13-18 h. pátek od 10-18 h. sobota od 10-17 h. Výstava probíhá v prostorách sálu Pivovarského pohostinství, Mendlovo nám. 20 na Starém Brně.

Hlavní expozice výstavy:

- kořenová zelenina, ovoce - včetně hroznů, okrasné dýně,
- bylinky a rozkvetlé květiny,
- expozice včelařů s úlem a včelařskými produkty,
- rukodělné výrobky,
- ukázka starých a nových zahradnických potřeb.

Pro návštěvníky je připraveno: ochutnávka jablečného moštu, prodej burčáku i vína, hnojiv a postřiků, košť domáci meruňkovice, degustace ovoce, poradenská služba.

Těšíme se na Vaši návštěvu a věříme, že se Vám bude u nás líbit.

Flora Olomouc - podzimní etapa „**Hortikomplex**“ - [Olomouc, výstaviště](#) - 11. - 14. 10. 2012

Expozice ČZS – výstava územních sdružení ČZS s jejich přehlídkou nejlepšího ovoce, především jádroviny a peckoviny; zelenina, hroznové víno a mnoho dalšího od členů ČZS, ale také s informacemi o současných novinkách; odbornou poradnou k chorobám a škůdcům, ochraně ovoce a zeleniny, ale také k odrůdám ovoce, určenou pro všechny návštěvníky.

Podzimní zahradnické trhy - Výstava ovoce, zeleniny a školkařských výpěstků, prodejní trhy květin, ovoce, zeleniny, okrasných a ovocných dřevin, drobné zahradní mechanizace, pomůcek a potřeb.

Otevřeno: Čt - So od 9,⁰⁰ do 18,⁰⁰ hodin, Ne od 9,⁰⁰ do 17,⁰⁰ hodin;

Pro zájezdy členů ČZS lze využít do 30. 9. 2012 nákup o 30% levnějších vstupenek, při minimálním odběru 20 ks! Pro nečleny platí sleva 20% při nákupu minimálně 20 ks!

► ◀ **Český svaz chovatelů Šternberk zve své příznivce na „Krajskou výstavu drobného zvířectva“, v areálu ČSCh Šternberk – Na Lhotě** ► ◀

Výstava se koná 15. a 16. 9. 2012, v době od 8 do 18 hodin. Budete mít možnost vidět králíky, holuby, drůbež i exoty – vystavované i prodejní; s bohatou tombolou a občerstvením.

◀ ▶ ☀ **Ochrana rostlin na zahrádce v říjnu:**

Uvedený kalendářní přehled je použit s laskavým svolením autorů publikace:

Účinná ochrana zahradních plodin - Josef Horák, Jaroslav Rod, ([GRADA](#) – 2011) ↓

◀ ▶ Po sklizni ovoce obnovujeme na kmenech slivoní **lepové pásy** (případně znovu obnovujeme lep natřený přímo na kmenech). Tím zabraňujeme bezkřídlé samičce píd'alky podzimní vylézt po kmeni a naklást v koruně stromu vajíčka. Z kmenů jádrovin pak likvidujeme (pálíme) **pásy z vlnité lepenky** a tak ničíme zde ukrytá různá vývojová stadia škodlivého hmyzu.

◀ ▶ Po sklizni ovoce navíc vždy vyčistíme plochy pod ovocnými stromy od veškerého spadlého, červivého a nahnilého ovoce. U peckovin ze stromů **odstraníme** "mumifikované plody", jež pevně lpí k přilehlé větvičce, neboť jsou zdrojem infekce pro moniliniovou spálu a pro moniliniovou hnilobu ovoce v následujícím roce.

◀ ▶ Nebezpečnou **strupovitost** lze v příštím roce omezit postřikem 5% **roztokem močoviny** asi tak týden před opadem listů (nikdy dříve!).

◀ ▶ Koncem října je ještě možno ničit **vlnatku krvavou** na stromech. Lze použít buď přípravek Pirimor 50 WG, anebo při silném výskytu vlnatky i Mospilan 20 SP. Do postřiku vždy přidáváme smáčedlo.

◀▶ V tomto období vysazujeme na záhony **česnek**. Je třeba jej před výsadbou vždy **namořit proti vlnovníku česnekovému a proti houbovým chorobám**. Vlnovník je spolehlivě likvidován přípravkem Sulka obsahující polysulfid vápníku (5% suspenze, délka moření 6 hodin). Registrace u Sulky bohužel skončila, na trhu je určitá náhrada pod názvem Síra SK 520. Tento přípravek je registrován jako hnojivo, obsahuje kromě polysulfidu vápníku bezchlorový draslík a dusík. Dle etikety kromě půdního hnojení je přípravek vhodný i na moření česneku. Zde stačí k efektu 4% suspenze (40 ml/1l vody) při délce moření 6-12 hodin. Od prosince 2010 je povolen nově registrovaný Rovral Aquaflo (0,4% suspenze, délka moření proti houbovým chorobám 20 minut). Nejdříve moříme stroužky česneku přípravkem Sulka nebo Síra SK 520 a poté (nikoliv naopak) odděleně moříme proti houbovým chorobám.

▶ ◀ **Nutné práce na zahrádce v říjnu:** použité informace jsou čerpány: www.zahradkari.cz: ↓

▶ ◀ Pokračuje se ve sklizni jaderovin - zimní odrůdy jablek (TOPAZ, GOLDEN DELICIOUS ap.), hrušní (DICOLOR, LUCASOVA ap.). Pěstovaných odrůd jaderovin je velké množství a každá odrůda má svoji správnou sklizňovou zralost, ze které při sklizni vycházejte. Od poloviny října se mohou sklízet kdoule - správný termín sklizně je tehdy, když začnou opadávat.

▶ ◀ Sklízte nejlépe za sucha citlivým oddělením plodu od plodonoše. Od vyrosení plodů na hromadách venku se již upustilo, neboť takto ošetřené plody neměly i přes lepší vzhled (lepší vybarvení) tak dlouhou skladovatelnost a bylo u nich pozorováno větší napadení houbovými chorobami na skládce. Ovoce je doporučeno sklízet se stopkou a ve vydezinfikovaných obalech ukládat do chladných, větraných prostor, odkud je budete přenášet na zimní uskladnění. Pro uskladnění vyberte jen kvalitní plody, ostatní zpracujte podle potřeby.

▶ ◀ Skladovací prostory zimního uskladnění ovoce by měly být vydesinfikovány (vysřeny), jak již bylo uvedeno v radách červencového kalendária, sklad by neměl promrznout (teplota při zimním skladování by měla být 2 - 4° C, na jaře okolo 6° C, maximálně 8° C), vzdušná vlhkost by měla být dostatečně vysoká (80 - 90 %). Ovoce neskladujte společně s bramborami, ani se zeleninou.

▶ ◀ Po sklizni přihnojte ovocné rostliny kompostem, nebo umělými jednosložkovými hnojivy (draselná a fosforečná), půdu okolo keřů a stromků bobulovin mělce zkyprěte a odplevelte. Odplozené výhony maliníku a ostružiníku odstraňte. Na kmenech slivoní obnovte lepové pásy, které zabraňují pídálce podzimní vylézt do koruny, stromy peckovin zbavte moniliozních plodů a kmene jaderovin lepenkových pásů (likvidací zničíte zde ukrytá stadia škodlivého hmyzu).

▶ ◀ Ve druhé polovině měsíce začínají ovocné školky s prodejem ovocných stromků a pěstitelé doplňují zahrádku výsadbou dalších ovocných dřevin. Nejšetrnější způsob výsadby by byl tzv. "ze země do země", ale to nám nákup ve školce neumožňuje. Proto je doporučeno nakoupenou sadbu (stromky a keře) před vlastní výsadbou ponořit na 1 den do vody. Na optimální délku upravte kořeny i nadzemní část, při výsadbě stromek fixujte k opěrnému kůlu, jehož část, která bude v zemi, jste předem impregnovali opálením. Při výsadbě dbejte na to, aby místo štěpování zůstalo volně nad zemí. Nemáte-li u zahrádky oplocení, obalte kmínek pletivem, nebo podobným chráničem proti ohryzu zvěří. Vysazené stromky a keře důkladně zalijte. Ovocnou sadbu můžete sázet až do konce listopadu. Výsadbu broskvoní na definitivní stanoviště odložte až na jaro, na podzim koupené stromky na zahrádce založte do země. Podobně postupujte u sadby vinné révy, ořešáků, kdouloní a ostružiníku - počkejte až na jaro.

▶ ◀ Koncem měsíce se provádí postřik proti vlnatce krvavé. V místech výskytu hryzců obalte kořenovou soustavu košem z pletiva, které po vysazení bude svoji manžetou vyčnívat nad zem.

▶ ◀ Je hlavní období sklizně košťálové (zelí na skladování a zelí kruhárenské bílé i červené se sklízí již začátkem měsíce), ale i listové zeleniny. Vlhké počasí měsíce je příznivé pro dorůstání kořenů, a proto se sklizní kořenové zeleniny počkejte do konce měsíce. Sklidte letní pórek a dokončete sklizeň plodové zeleniny. Rajčata, která by již nedozrála (nevybarvená), můžete použít na zpracování do čalamád. Kořenovou zeleninu sklízte za sucha, aby kořeny byly suché. Nať odstraňujte, aby kořeny nevadly. Poškozené kořeny vyberte pro blízkou spotřebu, skladujte pouze zdravé, neporušené kořeny. Ty skladujte ve větraném chladném sklepě, nejlépe ve vlhkém písku. Mrkev na delší skladování je dobré umístit do krechtů, zakrytých zeminou, pouze kořeny k brzké potřebě dávejte do sklepa. Kořeny nedávejte do igelitových sáčků, kde by vám tato zelenina shnila.

▶ ◀ Část potřeby zeleniny pro kuchyňskou přípravu naložte očištěné a upravené do mrazáku, nadbytek zelí nakrouhejte a naložte do nádob ke kysání.

► ◀ V říjnu přicházejí již ranní mrazíky. Nespotřebovali-li jste řapíkatý celer ze zahrádky do nástupu mrazu, založte jej ve sklepě. Čekanka salátová snese mráz do -6°C a proto se doporučuje při hrozícím poklesu na tuto kritickou hranici rostliny sklídit i s kořeny, odstranit vnější listy a založit do písku ve sklepě - při dobrých skladovacích podmínkách vám zde vydrží do ledna. Kadeřávek nechte několikrát přejít mrazem v noci (získá na chuti), naopak kedluben (pro zimní využití) musíte sklídit dříve, než jej noční mráz ohrozí. Bulvy se skladují nejlépe v krechtech z hlíny, při skladování ve sklepě ukládejte bulvy i s kořeny do vlhké země, či písku.

► ◀ Salát na přezimování (např. HUMIL) ze zářijového výsevu vysazujte již v první polovině října - nejlépe do brázd 10 cm hlubokých, aby byly rostliny ochráněny před zimními větry. Koncem měsíce se vyrývá křen, protože ze zmrzlé půdy by nešel dobývat. Kořeny k uskladnění se zakládají do vlhkého písku ve sklepě. I když černý kořen a petržel snesou mráz, sklíďte tyto zeleniny již rovněž koncem října, neboť byste měli také problémy s dobýváním. Také celer sklíďte před příchodem mrazu a bulvy zakrechtujte, nebo uložte v chladném sklepě. Ozimé odrůdy pórku (ELEFANT, POLLUX) snesou pokles teplot i pod -15°C .

► ◀ Růžičková kapusta, o které se traduje názor na téměř největší mrazuvzdornost mezi zeleninami, má i odrůdy (např. KARPO), které je třeba sklídit již koncem října, zatímco např. známá ZÁVITKA zimu vydrží.

► ◀ Před mrazem je potřebné také chránit zářijové výsevy mrkve nejlépe dvojitou vrstvou chvojí. Před mrazem je nutné rovněž sklídit papriky a rajčata z fóliáku a skleníku, zatímco se může zde pod sklem salát, cibule na zeleno, či ředkvička vysévat po celý říjen a ještě o vánocích si na čerstvé zelenině pochutnávat.

► ◀ Říjen je rovněž měsícem výsadby okrasných dřevin, stálezelené a jehličnany je možné vysazovat do konce měsíce. Vysazují se též opadavé listnáče na tvarované živé ploty, při požadavku na širší živý plot se vysazují 2 řady těchto dřevin. Na osázení pergol některými druhy popínavých rostlin a na vytvoření rostlinné stěny z těchto pnoucích rostlin je v tomto měsíci také vhodná doba - loubinec, lonicera.

► ◀ V tomto období se řízkují fuchsie, řízkovance muškátů ze září přesazujte a případně zaštipujte (při dosáhnutí výšky 10 cm), na rozřízkování můžete použít i balkonové květiny, které z jejich letního stanoviště uklízíte a odnášíte na přezimování. Řízky rododendronů, které jste nařízkovali začátkem léta, a nyní mají kořeny, sázejte do pařeniště. Z popínavých rostlin, které setrvávají přes zimu na konstrukci a které nyní vyvazujete, můžete odebírat zimní řízky. Také mladé výhony pnoucích růží vyvazujte ke konstrukci, staré výhony, na nichž byly květy, zakraťte aspoň na 5 cm od hlavního stonku a rostliny prořežte, u keřových růží proveďte celkové zakrácení o cca 1/3 a nakopčení.

► ◀ Můžete sázet keřové i stromkové růže - u keřových sázejte tak hluboko, aby místo očkování bylo dostatečně zakryté zeminou. Přichází také doba ošetření vodních ploch na zahrádce - jezírko vyčistíte a napnete přes něj síť, aby do něho nepadalo listí a jiné zbytky vegetace. U chryzantém vyštipujte přebytečná poupata, u košatých typů střední poupě pro dobré rozvětvení. Rostlinám, choulostivým na namrznutí připravte zakrytí u země (plamének), ale i nad zemí (např. vistárie). Začít s řezem můžete u některých [popínavých dřevin](#). Cibule a hlízky cibulovin a hlíznatých květin vybírejte z půdy - mečíky, dosny, hlíznaté begonie - a nechte je doschnout na dobře větraném a bezmrazém místě, potom uložte na místa, vhodná k přezimování. Trvalky přihnojte kompostem a husté, nebo staré trsy rozdělte. Choulostivější druhy mobilní zeleně, které byly přes léto umístěné na zahrádce, také uklíďte.

► **Poradenská služba – každou středu, mimo 1. v měsíci, mezi 13.⁰⁰ a 16.⁰⁰ hodinou (na sekretariátě ÚS ČZS)**

ZO ČZS si mohou vyzvednout na sekretariátě ÚR ČZS v Olomouci, tř. 1. máje 5, každou středu, mimo 1. v měsíci:

► členské známky na rok 2012 + ke každé známce zdarma „Rukověť zahrádkáře 2012“ + kalendářik

► ► **CD a publikace k objednání a zakoupení na ÚS ČZS Olomouc:**

► **CD:** Choroby a škůdci zahradních rostlin – aktualizovaná a doplněná verze (2012), J. Rod / cena 50,- Kč

► **CD:** Výstavy ČZS – nově zpracované CD - lze objednat na ústředí / cena 50,- Kč

► **publikace:** pomologie: Jádroviny a Peckoviny – Bc. T. Jan a Ing. D. Nesrsta – cena 120,- Kč za jeden díl

► **publikace:** Účinná ochrana zahradních plodin / Rostlinolékař radí – J. Horák, J. Rod / cena 185,- Kč / při osobním odběru

► **publikace:** Zahrádkáři v Čechách a na Moravě – ČZS – cena 50,- Kč vč. poštovního a balného na základě objednávky ZO nebo ÚS

► **publikace:** Atlas chorob a škůdců ovoce, zeleniny a okrasných rostlin, 4. vydání – J. Rod / cena 228,- / při osobním odběru

► **publikace:** Ovocnářská ročenka 2012 – cena 20,- Kč

Telefonické dotazy mimo středu Vám zodpoví členové ÚS ČZS Olomouc:

Předseda – J. Rod, tel.: 723 339 521, e-mail: jaroslav.rod@centrum.cz

tajemník - J. Skarupský, tel.: 605 127 698, e-mail: j.skarupsky@seznam.cz

hospodář – J. Kačerová, tel.: 775 639 152

Redakce: Vlasta Schubertová, ČZS ÚS Olomouc - konečná úprava

(neprošlo jazykovou úpravou)